

2.2 Intenzita vyjížděky z obcí

Intenzita vyjížděky, měřená podílem vyjíždějících zaměstnaných osob za prací z obce bydliště na celkovém počtu zaměstnaných, dosáhla v roce 2001 v Ústeckém kraji 38 %, ve srovnání s rokem 1991 to znamená nárůst o 4,4 procentního bodu, a to i přesto, že celkový počet zaměstnaných i vyjíždějících z obce poklesl, jak ukazuje následující přehled:

Ústecký kraj	Zaměstnaní celkem (v r.1991 ek. aktivní)	Vyjíždějící z obce celkem	Intenzita vyjížděky v %
1991	443 086	148 985	33,6
2001	358 582	136 440	38,0

Porovnání s rokem 1991 ovlivňuje největší měrou změna „základny“, která tvoří zdroj vyjíždějících, tzn. počet zaměstnaných, který za deset let poklesl zhruba o 85 tisíc. Zhruba dvě třetiny rozdílu jsou tvořeny metodickými změnami. Do počtu zaměstnaných nejsou v roce 2001 započtení nezaměstnaní (jejich počet vzrostl z 11 tis. na 66 tis.), pracující studenti a učni a ženy na tzv. další mateřské dovolené.

Nejvyšší intenzity vyjížděky dosahují v okrese Litoměřice (48,8 %), kde z 51 260 zaměstnaných osob jich 25 009 vyjíždělo z obce. Druhou nejvyšší intenzitu vykazuje okres Teplice, kde z 53 755 zaměstnaných osob vyjíždí z obce 25 251, tzn. 47 %. Naproti tomu nejnižší intenzitu vyjížděky mají ústeckém okrese (24 %). Z celkového počtu 53 295 vyjíždějících zaměstnaných osob jich pouze 12 781 vyjíždí z obce bydliště.

Tab. 2.2.1 Intenzita vyjížděky za prací v letech 1991 a 2001

Kraj, okres	Podíl vyjíždějících zaměstnaných osob z obce bydliště (v %)						Podíl vyjíždějících denně z úhrnu vyjíždějících z obce	
	celkem		muži		ženy			
	1991	2001	1991	2001	1991	2001	1991	2001
Kraj celkem	33,6	38,0	40,0	43,3	26,6	31,6	92,6	80,0
Děčín	23,3	32,4	28,1	36,2	18,1	27,7	87,8	75,9
Chomutov	38,0	39,9	45,6	47,0	29,5	31,4	93,6	76,5
Litoměřice	44,2	48,8	50,5	53,3	36,9	43,1	91,1	84,2
Louny	33,9	44,0	39,7	50,2	27,3	36,0	90,6	78,3
Most	34,7	32,6	41,4	38,4	27,2	25,7	95,4	80,0
Teplice	45,8	47,0	54,7	52,7	36,0	39,8	96,1	82,9
Ústí nad Labem	16,5	24,0	20,0	27,6	12,7	19,7	88,0	80,0

Intenzita vyjížděky z obce je v úhrnu za kraj o 11,7 procentního bodu vyšší u mužů (43,3 %) než u žen (31,6 %), u obou pohlaví došlo za předcházejících deset let k nárůstu. Nejvyšší a nejnižší intenzita vyjížděky u mužů i žen v jednotlivých okresech kraje v roce 2001 byla plně v souladu s celkovou intenzitou vyjížděky z obce.

Z celkového počtu vyjíždějících za prací z obce v Ústeckém kraji (136 440 osob) jich při sčítání v roce 2001 **vyjíždělo denně** 109 107, což představuje 80 %. Proti roku 1991 se tento podíl o 12,6 procentního bodu snížil. Přední pozici mezi okresy s podílem 84,2 % zaujímal okres Litoměřice a s 82,9 % Teplice. Nejnižší podíl vyjíždějících za prací denně byl zaznamenán při posledním sčítání v okrese Děčín (75,9 %).

Pro rozdělení **vyjížděky za prací podle velikostních skupin obcí** jsou použity údaje, ve kterých jsou zahrnuti i vyjíždějící s nezjištěným místem pracoviště.

Podíl vyjíždějících zaměstnaných osob z obce bydliště v rámci ČR **na celkovém počtu zaměstnaných osob** ukazuje, že s rostoucí velikostí obce tento podíl klesá a dosahuje hodnoty od 70,4 % v obcích s 200 - 499 obyvateli do 20,6 % v obcích nad 50 tisíc obyvatel (Ústí nad Labem 14,8 %, Děčín 17,3 %). Podíl vyjíždějících u mužů a žen v menších obcích je přibližně stejný, s rostoucí velikostí obce je podíl vyjíždějících mužů vyšší než u žen.

Z následujícího rozdělení vyjíždějících podle velikostních skupin obcí a **podílu na celkovém počtu vyjíždějících z místa bydliště** jsou patrné obdobné tendence, tzn. že z menších obcí, kde je málo pracovních příležitostí, směřuje poměrně vysoký počet osob za prací mimo obec svého bydliště. S rostoucí velikostí obce se podíl osob, které najdou uplatnění v rámci své obce zvyšuje a u obcí nad 5 tisíc obyvatel u žen již převažuje a u mužů tato skutečnost nastává o velikostní kategorii výš.

Tab. 2.2.2 Vyjíždějící za prací podle velikostních skupin obcí

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel								
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 9 999	10 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Vyjíždějící za prací z obce bydliště ¹⁾	150 194	2 917	13 018	15 009	14 559	18 140	13 167	23 349	13 844	36 191
muži	95 153	1 780	7 832	9 032	8 870	10 953	8 218	15 247	8 754	24 467
z nich vyjíždí (v %):										
do jiných obcí okresu	58,8	70,8	70,3	70,0	70,2	70,5	61,7	57,2	56,5	41,8
do jiných okresů kraje	14,8	9,7	8,8	12,2	10,3	8,2	13,9	13,2	21,5	21,7
do jiných krajů	15,3	11,1	13,6	11,9	13,3	12,6	16,8	20,4	14,3	16,3
ženy	55 041	1 137	5 186	5 977	5 689	7 187	4 949	8 102	5 090	11 724
z nich vyjíždí (v %):										
do jiných obcí okresu	70,4	80,7	82,7	80,3	81,6	82,5	71,5	65,6	72,7	48,0
do jiných okresů kraje	10,1	6,7	5,2	8,2	5,9	5,0	10,7	9,3	12,6	18,0
do jiných krajů	11,0	7,5	8,6	7,7	7,6	7,2	12,9	17,0	8,4	14,2
Podíl vyjíždějících zaměst. osob z obce bydliště (v %) v rámci ČR	37,7	67,3	70,4	68,0	60,5	56,1	45,6	33,0	40,6	20,6
muži	42,9	68,0	70,3	70,1	64,2	59,5	50,5	39,5	46,8	25,8
ženy	31,3	66,3	70,5	65,1	55,5	51,6	39,5	25,2	33,1	14,5
Denně vyjíždějící za prací z obce bydliště	109 107	2 321	10 584	12 026	11 528	14 040	10 014	16 488	10 141	21 965
Podíl vyjíždějících denně z úhrnu vyjíždějících (v %)	80,8	85,7	86,3	84,5	84,0	83,5	81,4	77,4	79,0	76,0

¹⁾ včetně vyjíždějících s nezjištěným místem pracoviště

Při posuzování vyjížděky mimo obec bydliště převažuje u mužů i žen **vyjíždka** na kratší vzdálenosti, tzn. **v rámci okresu**. Tento ukazatel dosahuje podstatně vyšších hodnot **u žen** (za kraj 70,4 %) a rovněž ve všech velikostních skupinách obcí je vyšší než u mužů. **U mužů** vyjíždí do jiných obcí okresu celkem 58,8 % a stejně jako u žen jejich počet klesá s rostoucí velikostí obce.

Podíl vyjíždějících **v rámci kraje** je **u mužů** vyšší (14,8 %) než **u žen** (10,1 %) a na rozdíl od vyjížděky v rámci okresu roste s velikostí obce. Nejvyšší hodnoty u obou pohlaví dosahuje v obcích nad 50 tisíc obyvatel (lepší dopravní infrastruktura, atraktivnější pracovní příležitosti apod.).

Vyjíždka do jiných krajů, která zaznamenala v posledním desetiletí nárůst o 8 procentních bodů, dosahuje **u mužů** 15,3 % a nejvyšší je ve velikostní skupině obcí od 10 000 – 19 999 obyvatel (20,4 %). **U žen** je tento typ vyjížděky ještě vyšší než v rámci kraje a dosahuje hodnoty 11 %. Nejvyšší hodnoty (17 %) dosahuje ve stejné velikostní skupině obcí jako u mužů.

Rovněž **podíl vyjíždějících denně** je ovlivněn velikostí obcí, nejnižší je v obcích nad 50 tisíc obyvatel (76 %) a z nich v Děčíně (64,6 %). Naproti tomu nejvyšší podíl vyjíždějících za prací denně z obce bydliště je ve velikostní skupině obcí 200 - 499 obyvatel (86,3 %). Obcí s absolutně nejnižší vyjížděkou je Český Jiřetín, kde denně vyjíždí pouze 33,3 % z celkového počtu vyjíždějících. Na druhém konci žebříčku s podílem nad 96 % jsou obce Bořislav, Trnovany a Hlinná.

Obce s počtem obyvatel	Podíl na celkovém počtu denně vyjíždějících v % podle pohlaví			
	MUŽI		ŽENY	
	v obci	z obce	v obci	z obce
do 199	14,1	85,9	19,5	80,5
200 – 499	13,6	86,4	18,0	82,0
500 – 999	16,3	83,7	25,5	74,5
1 000 – 1 999	23,1	76,9	36,0	64,0
2 000 – 4 999	27,5	72,5	40,3	59,7
5 000 – 9 999	40,3	59,7	55,1	44,9
10 000 – 19 999	51,9	48,1	70,1	29,9
20 000 – 49 999	44,3	55,7	61,8	38,2
50 000 a více	64,4	35,6	80,2	19,8

Vyjíždka za prací v rámci obce převažuje pouze v 55 obcích kraje (15,5 %) nad vyjížděkou mimo hranice obce. Nejnižší intenzitu vyjížděky z obce vykazovalo se 14,8 % město Ústí nad Labem, následuje Děčín se 17,3 % a Varnsdorf se 17,8 %. V první „patnáctce“ se v pomyslném žebříčku umístila všechna bývalá okresní města a města nad 50 tisíc obyvatel (Děčín, Chomutov, Most, Teplice a Ústí nad Labem). V obci Deštnice (okres Louny) vyjíždí za prací stejný počet v obci i mimo ni. Na posledních místech žebříčku, s podílem nad 90 %, je obec Lukov (93,8 %) z okresu Teplice a obce Michalovice (90,7 %) a Levín (90,9 %) z okresu Litoměřice.